

Eise Eisinga

7 jaar lang werkt hij aan een bijzonder planetarium

In het Friese Franeker kun je het oudste nog werkende planetarium ter wereld zien. Hij werd aan het einde van de achttiende eeuw gebouwd door Eise Eisinga.

Dit is een planetarium. Ons eigen zonnestelsel op schaal, verkleind. De zon, de maan en de planeten draaien en bewegen precies zoals ze dat in het echt ook doen. Een heel ingewikkelde machine en heel oud. Dit planetarium in Franeker werd aan het eind van de achttiende eeuw gebouwd door Eise Eisinga. Het is het oudste nog werkende planetarium ter wereld.

Eise Eisinga is een bijzondere jongen. Hij is erg slim en kan goed rekenen, maar wat hem meeste boeit is sterrenkunde. Op jonge leeftijd schrijft hij al boeken over deze onderwerpen. Toch wordt hij als hij volwassen is geen wetenschapper. Hij wordt wolkammer, net als zijn vader. Hij maakt van ruwe schaapswol mooie woldraden die gebruikt worden voor het maken van kleding en daar verdient hij veel geld mee. Maar elk moment van zijn vrije tijd besteedt hij aan zijn favoriete hobby: sterrenkunde. Hij leest alle boeken en leert zichzelf alles wat er te weten is over de zon, de maan en de planeten. Eises leven verandert als het einde der tijden nadert. Tenminste, dat beweert een belangrijke dominee. De dominee zegt dat er een ramp zal gebeuren! Over een paar weken zullen vier planeten en de maan met elkaar botsen. De aarde zal richting de zon worden geslingerd. Alles wat erop leeft zal verbranden. Overal breekt paniek uit! De mensen zijn bang.

Maar Eise gelooft er niets van. Als de onheilspellende dag aanbreekt, spreken wetenschappers met elkaar af om deze gebeurtenis te bestuderen. Zij zijn niet bang, maar willen de planeten zien die op dat moment dicht bij elkaar staan. De planeten en de maan lijken nu te gaan botsen, maar er gebeurt niets.

Eise en de andere wetenschappers hadden ook niet anders verwacht. Eise heeft verstand van de planeten en de zon. En dat wil hij nu ook aan alle mensen laten zien, zodat ze nooit meer in paniek hoeven te raken als dit soort rampen worden voorspeld. Eise begint met de bouw van een planetarium in zijn eigen huis. Zeven jaar lang werkt hij eraan, heel zorgvuldig, samen met zijn vader. Alles moet precies passen en goed werken. Een bijzonder planetarium, uniek in de wereld.

Op het plafond schildert hij de banen van de planeten. De zon hangt hij in het midden. Klokken en cijfers geven informatie over de snelheid van de planeten. En op de zolder hangen de slingeruurwerken die alles in beweging houden. Alles beweegt zoals het in het echt ook doet. Eise Eisinga geloofde dat je door kennis de wereld en de mensen beter kunt maken. Als ze beter begrijpen hoe de natuur werkt, hoeven ze niet zo bang meer te zijn. Daarom bouwde hij zijn planetarium. En dat is er nu nog steeds.